

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
vzaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odpri reklama-
cije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera so želi
odgovor,
naj se prđene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Ne frankirani pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
teeno poslani knjige
se ne vračajo.

Pouk v realijah-vzgojevalna sila.

(Ludovik Černež.)

Govoriti o praktični vrednosti realnega pouka, zdi se mi odveč. Saj je pameten človek zanikati ne more. Ni li n. pr. potrebno za kmeta, da si zna z umom poboljševati posestva, urejevati gospodarstvo in si tako gmotno opomoči? Ali ni važno za trgovca, da ve, kje in kako se pridobiva to in uno? Itd., itd.! Za vsak stan je torej realni pouk neprecenljive važnosti. Ljudska šola res ni strokovna šola za posamezne stanove, a temelj mora biti vsem!

Torej ne o praktični vrednosti ampak o vzgojevalnem pomenu realnega pouka hočem danes govoriti. Da-si se čita v raznih metodikah, posebno v novejših, marsikaj o tem, vendar se ravno ta stran realnega pouka v naših šolah še vse premalo ceni in izkorišča. Ker pa je po mojem prepričanju vzgojevalni pomen realnega pouka važnejši nego praktični, mislim da ne hode odveč, če podam kolikor toliko skupnih mislij o pouku v realijah — kot vzgojevalni sili.

Nabral sem te opazke pri raznih strokovnjaških podavanjih in po imenitnejših knjigah, deloma pa sem jih pridobil po premišljevanju in opazovanju pri pouku samem.

Vsa vzgoja bodi naravno-verska ali, če se zahteva vsled principa: versko-nravna!

Radi prepustimo veri prvo mesto, ker zahtevamo sami, da mora verski duh prešinjati ves pouk. A ravno tako zahtevamo, da mora biti ves pouk nraven.

Prva naša trditev je ta: Pravi realni pouk vzbuja in krepi čisto vernost, vernost iz prepričanja.

Trdi se sicer, da so učenjaki brezverci, a istina je, da so bili največji možje, ki so se pečali z naravo, trdnega verskega prepričanja.

Ne strinjamo se nikakor s Flamarjongom, kateri dokazuje v svoji slavni knjigi „Bog v naravi“ z nepopisljivo spretnostjo in redkim navdušenjem eksistenco božjo v naravi, pri tem pa zajde tako daleč, da mu je narava takorekoč sama bog, razna verska prepričanja pa le verska tesnosrčnost.

To pa trdimo smelo: v naravi se najbolj spozna božje bitje, božja modrost in vsemogočnost. Veličastvo narave je vzbudilo pri starih narodih razne, žive vere.

Solnce je ganilo Russo-jevega Emila tako, da je pokleknil in ga molil, itd.

In kako prekrasno se dokazuje v onem iz angleščine poslovenjenem berilu: „Bog je“ bitje božje s prizori v naravi!

Vpliv narave na verski čut ne da se tajiti.

Po svojih delih spozna se mojster in tudi večni Mojster, ki je storil vse iz ničesa! Čimbolj spoznavamo naravo, tembolj občudujemo Stvarnika. Seve, iskati ga še le v

naravi ne smemo, da ne zajdemo s Flamarjongom, in iskati Ga nam treba ni, ker Ga poznamo po naukih naše vere. Poznavanje narave služi nam le v dokaz vsemogočnosti in neskončne modrosti božje.

Podal sem takorekoč navodilo, po kojem se naj vrši realni pouk, da doseže prvi svoj smoter: Spravimo ga v dotiko z vero s tem, da se spomnimo o pravi priliki Boga! Meni ne ugaja oni, ki ima vedno, — o priliki in nepriliki — Boga na jeziku ter vsiljuje nekako umetnično površno pobožnost otrokom in odraslim, ker sem popolnoma prepričan, da se tako doseže prej nasprotno od tega kar se doseči želi, a prepričan sem tudi, da prava beseda o pravi priliki mnogo izda.

Ko vpraša n. pr. dete, kazoč proti zvezdnatemu nebu: „Mama, kdo je prižgal te lučice?“ odgovori pametna mati: „Glej drago dete, to je storil ljubi Bog!“ In otroka to zanima, zato vpraša dalje: „Kje pa je Bog?“ Mati mu pove, da je povsod, a se ne vidi. Pripoveduje mu, da je Bog vse stvaril, tudi človeka in mu pridjal angelja varuha, ki ga varuje raznih nesreč itd. Otrok posluša in srka v se vero, ki mu nikdar več v sreču ne ugasne, naj bi jo hotel tudi sam zadušiti.

In ko ti, tovariš, razlagaš o svetovnih telesih in te deca navdušena posluša in strmi, takrat je tvoja dolžnost, da spregovoriš pravo besedo: „Otroci, in kdo je vse to storil?“ „Bog!“ „Da, Bog je rekel ‚bodi!‘ in bilo je!“

Tako se ti ponuja pri realnem pouku često prilika, da se spomniš večnega Stvarnika. Ko govoriš o zemlji, o gorah, o ognjenikih, o morju itd., prepričal boš lahko učence, kako čudovito je vse urejeno. Pri zgodovinskem pouku opozoril boš večkrat na mogočno roko večnega Vladarja. V prirodoslovju n. pr., ko govoriš o večnem krogotoku vode, bodeš občudoval njegovo modrost in moč, v prirodopisju pa njegova, nam najbližja dela. Kako modro je ustvarjeno n. pr. naše telo, da bi vsi tehniki popolnejšega stroja sestaviti ne zamogli! Kako čudovito so obdarovane razne živali za njih življenje z najpopolnejšimi in najprimernejšimi trupli, členi in čutili, ter s posebnimi, nam skoraj neumljivimi nagoni. In priprosta travica ob potu, nedosežen umotvor, in velikanske skale, ki se polagoma krhajo, razpadajo in preperé, rastlinam, in tako posredno tudi nam v hrano, rudni zakladi v zemlji, obdajajoči nas zrak, z eno besedo: vse okoli nas priča nam o vsemogočnosti, modrosti in ljubezni Stvarnikovi. Učitelju je treba le odpreti učencem za vse to oči in s prav kratkimi besedami poda lahko verskemu čutu nežne mladine neizčrpne hrane in trdno, zanesljivo oporo. Seveda, iz srca, iz prepričanja morajo izhajati te besede, da si srca pridobé!

Pouk v realijah pa je tudi dolžen čistiti našo sveto vero premnogege plevela, ki se žali-bog med ljudstvom nahaja in zlatemu zrnju neznano škoduje: mislim namreč praznoverje.

Praznoverje pojema v naši dobi vidno in izgine naj popolnoma! Učitelju, ki hoče v tem oziru uspešno delovati, mora biti znano duševno žitje, navade in vraže ljudstva, med kojim se nahaja.

Prilika, da se spregovori proti tej ali onej prazni veri, nudi se pri pouku v realijah mnogokrat. V zgodovini biča se marsikaka praznoverska neumnost. Tudi v zemljepisju pojasni se marsikatera resnica. Ko govorimo n. pr. o repaticah, razjasnimo otrokom, da so to zvezde posebne vrste, ki oznanjujejo, kakor vse druge, veličanstvo božje, nikakor pa niso oznanilke „vojske, lakote in kuge“ — česar vsega nas sicer varuj Bog! Ljudje pripisujejo kometom vse to le vsled njihove posebnosti, ker se malokdaj prikažejo ter je imenujejo zaradi njih podobnosti s šibo, šibo božjo. Tukaj nam je najboljši dokaz ta, da zvezdarji daleč naprej natanko preračunijo, kedar se bo zopet prikazala kaka repatica.

Tudi pri prirodopisnem pouku imel boš često priliko izpodbiti pri svojih učencih marsikako prazno vero. (Glej vzorno sliko „Čuk“ v 6. številu letošnj. „Popotnika“!)

Najbolj pa se pride praznoverstvu do živega pri naravoslovnem pouku. Poglejmo si le en slučaj!

Naše ljudstvo, vsaj del ljudstva, je še vedno mnenja, da delajo „coprnice“ točo in da imajo župniki — pa le nekateri izvoljenci — posebno moč, da se ji zagroze in jo preženó. Gospoda, kdo zamore ugovarjati, da je ravno ta prazna vera gnusna in pravi veri škodljiva. Bila je nekdanj celó osodepolna, kajti zgorela je marsikatera oseba za nič in nič na grmadi.

Naš modri Stvarnik naj bi bil prepustil svojo šibo starim babljetom, da jo rabijo po svoji volji? In zakaj bi imel eden župnik večjo oblast nego drugi? Ne, pustimo Bogu oblast, katero ima le On!

Deci se bo prav lahko razložilo, da pridejo z vetrom (kakor razne stvari, tako) tudi lasje v zrak. Ko že vedo, kako nastane dež in led, umeli bodo, kako da pridejo te reči v ledena zrna, ki nastanejo, če dežne kaplje vsled hipne mrzlotte zmrznejo in da niso nikakor od „copernic“, kakor se rado trdi.

Toča je šiba božja, kateri se ne moremo odtegniti.

Ne zdi se mi torej potrebno, govoriti več o tem. Učitelj, ki ga navdaje prava vera, vedel bo vsikdar gojiti v učencih nje čisto luč, žarin praznoverstva pa bo skrbno odstranjeval, da bo plamen tem jasnejši. In v to svrho bo mu služil najbolj realni pouk.

Človekoljubje je draga krepost, ki se naj goji v šoli. Človek je navezan na človeka liki v gozdu drevo na drevo. Drevesa skupno vrlo napredujejo, branijo se proti viharju, ohranijo vlažnost itd. Posekaj pa gozd in pusti le posamezne drevesa: životarila bodo, životarila, a nikakor več uspevala! Takih primerov imamo v naravi obilo. Tudi človeštvo napreduje le s skupnimi močmi, o čemur nas prepriča povestnica. Že iz tega pa sledi, da mora človek človeka ljubiti in podpirati; uvidi se važnost božje zapovedi: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!“ V zgodovini imamo bisere človekoljubja, ne prezirajmo jih, ampak postavimo jih učencem v izgled!

Človek biva v družbi. Kjer pa jih je več skupaj, mora nekdo biti prvi, katerega vsi ubogajo, kakor udje glavo, biti mora glavar. V rodbini je glavar oče, v državi cesar, kralj, knez ali predsednik. Dandanes se rova in ščuva proti vladarjem in vzor vzorov se stavijo republike. A glej, tudi v republiki mora biti glavar! Tu pa se često prigodi, da pride na krmilo kak častihlepneš, ki ni nikakor sposoben za to mesto, in gorjé potem ljudstvu! Vse to nas uči zgodovina, zgodovina pa nas tudi uči, kako srečno so napredovali oni narodi, ki so imeli modre vladarje, kojim so bili udani kakor otroci očetu.

In ko bomo govorili o avstrijski zgodovini, kazali bomo otrokom, kako modro in blagonosno vladajo naši Habsburžani že nad 600 let Avstrijo. Govorili bomo o viharjih, ki so divjali nad našo drago očetnjavo, preteči jo ugonobiti, in povdarjali bomo, da jo je vidno ščitila božja roka.

Govoreč o našem presvitem cesarju Francu Jožefu I. spoznali bomo njegove vrline in kreposti iz njegovih del ter uživali in utrdili bomo tako ljubezen do Njega in Njegovega roda, do najboljšega vladarja, ki je vreden naše najčistejše, goreče ljubezni!

Prepričali bomo otroke, da je Avstrija in le Avstrija naša domovina, izven katere za nas sreče ni!

(Konec pride.)

Tri ure v 3. razredu trirazrednice.

Da vsaj deloma ustrežem želji cenjenih tovarišev hospitantov, Vas, gospod urednik, prosim, da priobčite cenjenim čitateljem „Popotnikovim“ moje podavanje o priliki prve letošnje hospitacije v Hočah. Ker so od istega groznega ravsa in kavsa, o katerem poroča

Mi—ci v zadnjem Vašem listku, vsekane mi skeleče rane naše kmalu svoj lek, pripravljen sem spet voljno prenašati „batine in mrevarjenje“ tudi od cenjenih „Popotnikovih“ čitateljev. Samo prosim, naj se ne udriha prenašlo in premočno; naj se milostno vsaj nekoliko ozira na skromno mojo prakso. — Sedaj pa k učnej sliki!

1. ura. Računstvo.

I. oddelek računi na svojih tablicah ploščevino romboidev. Računi so zapisani na šol. tabli.

II. oddelek. Obravnavajo se sestavljene naloge z navadnimi ulomki po „Računici“ 3. st. 36. str. 61—66. nal. Beri 61. nal.! — Kaj bomo najprej izračunili? (Za koliko K je kupil pšenico, t. j. kupno ceno.) Kaj bomo potem iskali? (Za koliko K je prodal pšenico, t. j. prodajalno ceno.) Kaj potem? 1 *hl* pšenice.) Ponovi vse! — Kako bomo našli prvo? (Ako bomo $13\frac{3}{5} K \times 42$.) Kako bomo našli drugo? (Ako bomo k $13\frac{3}{5} K \times 42$ prišeli $58\frac{1}{5} K$ delili z 2.) Ponovi, kako bomo našli prvo, drugo, tretje!¹

II. oddelek izdelava obravnavane naloge.

I. oddelek. Popravi se pismena naloga.

Kako ste našli ploščino romboidev? — Katerih drugih oblikoslovnih podob še znate najti ploščino? (Kvadratovo, rombovo, pravokotovo.) Kaj bi še radi vedeli? (Ploščino trapezov.) Kdo pozna trapez? — Na čem spoznate takoj trapez? (Na dveh vzporednih stranicah.) Kateri predmeti v šoli imajo podobo trapeza?

Hočemo se danes učiti računati ploščino trapezov. Kaj imam tukaj? (Trapez.)² Pokaži mi vzporedni stranici! — Pokaži mi višino! — Koliko meri ena vzporedna stranica, koliko druga? (5 *dm* in 3 *dm*.)³ — Trapez se pritne na šolsko tablo. — Kaj imam tukaj? (Trapez.) Primerjajte ta trapez s prvim! — Kaj boste rekli? (Sta enakovelik.) Hočem ta trapez naopak pridjati k prvemu. (Kako? Kaže sledeča podoba.) —

Kakšno podobo dobimo na ta način? (Romboid.) Kako najdemo ploščo romboidovo? — Kaj nam je treba vedeti? (Dolgost in višino.) Koliko znaša dolgost tega romboida? (5 *dm* + 3 *dm* = 8 *dm*.)

Ali nam je znana tudi višina romboidova? (Višina trapezov je tudi višina romboidova; meri 4 *dm*.) Zračuni ploščino romboidovo. (Pl. r. = 5 + 3 $\times$ 4 = 32 *dm*².) Drug primer. — Vzporedni stranici nekega trapeza merite 72 *cm* + 65 *cm* = 137 *cm*.) Kolika je višina? (58 *cm*.) Zračuni ploščino! (Pl. r. 72 + 65 $\times$ 58 = 7946 *cm*² ali 79 *dm*² 46 *cm*².)⁴

Kaj smo našli pri prvem računu? (Ploščino romboidovo, ali dveh enakovelikih trapezov.) Kako smo to našli? (Ako smo merni št. vzporednih stranic sošteli in to množili z višino.) Kaj smo izračunili pri drugem računu? — Kako? — Kaj pa hočemo najti? (Ploščino trapezov.) Kako bomo to našli? (Ako bomo vzeli od te ploščine polovico.) Zakaj? (Ker je trapez polovica od romboida.)⁵ Išči ploščino trapezov pri prvem računu! (Pl. tr. = 32 *dm*² : 2 = 16 *dm*².) Išči ploščino trapezov pri drugem računu! (Pl. tr. = 7946 *cm*² : 2 = 3973 *cm*² ali 39 *dm*² 73 *cm*².)

Kako torej najdemo ploščino trapezov? (Ako vsoto vzporednih stranic množimo z višino in zmnožek delimo z 2.)⁶ Ponovi še enkrat pravilo! — Sledi vaja.

¹ Enako se obravnavajo tudi sledeče naloge.

² Neobhodno je pri tem podavanju potrebno učilo, katero si učitelj naredi lahko sam. Izrežeta se, kakor je razvidno iz gori stoječe slike, iz trdega papirja dva enakovelika trapeza.

³ Mera je različno zaznamovana na trapezu.

⁴ Učitelj bo lažje dosegel svoj smoter, ako bode še z učenci izdelal eden ali dva enaka primera.

⁵ Drugi (pridjani) trapez se vzame s table.

⁶ Učenci na prvo vprašanje ne bodo povedali pravila v tej obliki. Glavna reč je, da učenci pravilo najdejo sami. Potem še le učitelj naj pravilo (dolgo) preuстрои z učenci vred v kratko, lahkoumevno obliko.

2. ura. Jezikovni pouk.

„Kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj“. — Kje ste brali ta izrek? (Ber. „Martin Krpan“.) Hočemo to berilo brati. — Beri. (Bere se do stavka: Nesel je Krpan po ozkeji gazi na svojej ... itd.) Beri sledeči stavek! — Pri tem stavku se hočemo nekoliko časa pomuditi. Ali je to samo eden stavek? (Ne.) Koliko jih je? (4.) Beri prvega, drugega, tretjega, četrtega! — Kako bomo ta stavek imenovali, ker je sestavljen iz več stavkov? (Zložen stavek.) Po katerem od teh stavkov zamoremo vprašati? (Ki se je ravno peljal v Trst.) Vprašaj! — Kakšen stavek je torej? (Pridevkov zavisnik.) Kakšni so ostali stavki, ker ne moremo po nobenem vprašati? (Glavni stavki.) Kako bomo ta zložen stavek imenovali, ker je sesavljen iz 3 glavnih in iz zavisnega stavka? (Podredje.)

Beri prvi glavni stavek! — Kakšen stavek je? (Razširjen.) Določi posamezne stavkove člene! (Krpan = oseb., nesel je = poved., nekoliko stotov = predm. v 4. skl. itd.)! Poglejmo si sedaj tudi besede natančneje. Kaj veš povedati o prvi besedi? (Nesel = glag. 3. os. ed. pret. č., tvorna doba, nedovršnik.) Beri drugo besedo! — Kaj veš povedati o tej besedi? (Je = pom. gl. 3. os. s. č.) itd.²

Povej še enkrat prvo besedo! — Hočemo se učiti, kaj lahko storimo s to besedo. — (Tabla se obrne in na njej je zapisan sledeči sestavek:

Zalosten glas zvonov raznesel je po okolici tužno novico, da ponesejo mrliča k zadnjemu počitku. Glej! kako krasen je sprevod. Kako daleč nesejo tvoje oči, vidiš žalujoči ljud. Štirje nosivci, v krasnej narodnej noši, nesejo na nosivnici ponesečenega mladeniča na vaški mirodvor. Pokojni France bil je ponos svojih starišev; nekaterim vaškim fantom pa ljubezniv in zanesljiv prijatelj. Nanesel je slučaj, da se mu je pri iznašanju rečij iz goreče sobe vnela obleka. Rečež je dobil hude opekline; morali so ga zanesi domov. Kmalu potem je umrl. Zažigavec pa je odnesel svoje pete. Vendar se mu ta zlobni čin ni prizanesel. Zasačili so ga in brez prizanašanja vtaknili v ječo. V zaporu se je še ponašal s svojo hudobijo ter grozil, da se bode znesel nad orožnikom, ki ga je zasledil. Pogorela hiša bila je zavarovana za mali iznesek. K temu še so usmiljeni vaščani žrtvovali za pogorevce izdatni donesek.)

Beri, kar stoji na tabli! — Kaj opazite v tem sestavku posebnega? (Več sorodnih besed.) Poiščimo te! — (Besede se podčrtajo.)

Od katere besede so izpeljani vsi ti izrazi? (Od glagola „nesem — nesti“.) Na kakoršen način? (Da so sestavljeni iz glagola in predlogov.) Mi zna še kdo nekatere sestavljenke povedati? (Prinesem, prinesek, prizanesljiv, zanesem, zanesljivost, zanašanje, oponašati, oponašavec itd.)

Hočemo si vse te sorodne besede napisati. — Na tablo se zapišejo sledeče besede:

nesem - nesti,	odnesti,	prinesti,
nosim - nositi,	odnašati,	prinašati,
noša,	odnašanje,	prinesek,
nosivec, -vka,	odnašavec, -vka;	prinašavec, -vka;
nosivnica;		
znesti (se),	zanašati (se),	prizanesti,
znašati,	zanesljiv,	prizanesljiv,
znašavec, -vka;	zanesljivost,	prizanesljivost,
	zanašanje;	prizanašanje;
iznesti,	ponesti,	oponašati,
iznašati,	ponašati (se),	oponos.
iznašanje,	ponos,	oponašavec, -vka;
iznesek;		

¹ Učenci naj se navajajo na podlagi vprašanj in po neke določene vrsti določevati stavkove člene.

² Učenci o besedi povedo, kolikor znajo. Nazadnje ponovi vse skupaj eden učenec.

donesti,	raznesti,
donašanje,	raznašati,
donašavec,	raznašanje,
donesek;	raznašavec, -vka.

3. ura. Naravoslovje.

Ponavljjanje: raztezanje teles po toploti — prevodniki toplote — toplomer.

Kam sedež v zimi, ako te zebe? (K toplej peči.) Kaj ti torej dobro dé, če te mrazi? (Toplota.)

Hočemo danes ponavljati, kar ste se učili o toploti in si razjasnjevati njene učinke.

Kaj stori toplota z vsakim telesom, izvzemši tiste, ki zgorejo? (Toplota telesa razteza.)² Kaj stori mraz? (Mraz je krči.) Vsa telesa? (Voda se začne raztezati nižje + 4°.) Zakaj torej mati včasih ne spravijo vročega železa v gladilnik? (Toplota ga je raztegnila.) Zakaj se konci šinj na železnici ne dotikajo? itd.

Ali se vsak del telesa naenkrat segreje? (Telo se polagoma segreva; toplota se prevaja od dela do dela.) Kako imenujemo telesa, ker vodijo toploto? (Prevodnike toplote.) Ali vsako telo enako hitro prevaja toploto? (Eno hitreje, drugo počasneje.) Kako razdelimo prevodnike toplote? (Dobre, slabe.) Katere imenujemo dobre, katere slabe prevodnike toplote? — Naštej mi dobre prevodnike toplote! — Naštej mi nekatere slabe prevodnike toplote!

Zakaj vzamejo mati za kuho raje kovinski lonec? — Kakšno peč bomo postavili v sobo, katero hočemo hitro segreti? — Zakaj povijamo po zimi vodnjake, kljuke itd. s slamo? — Zakaj je pozimi pod slamnato streho topleje nego pod streho z opeko pokrito? — Zakaj ima gladilnik leseni roč? — Zakaj počí rada steklenica, če vanjo vlijemo vročo tekočino?³

Kaj bodeš storil, ako hočeš vedeti, je li voda vroča, topla ali hladna itd.? (Bom vanjo porinil roko.) S čim bodeš določil toplino vode? (S čutilom.) Zamoremo natanko določiti s čutili toplino kakšnega telesa? (Ne.) S čim pa to storimo lahko natanko? (S toplomerom.) Kako si naredimo toplomer? (Vzamimo ozko stekleno cev, ki je povsod enako široka in spodaj razširjena v kroglico. Kroglico in $\frac{1}{3}$ cevi napolnimo z živim srebrom itd.)⁴

V koliko delov se lahko razdeli daljava med lediščem in vreliščem? (80 ali 100.) Kako se imenuje en del? (Stopinja.) Kako se imenuje toplomer, ki ima 80°? (Reaumurjev.) Kako se pravi toplomeru, ki ima 100°? (Celsijev.) Kakšna je pri obeh toplomerih daljava med lediščem in vreliščem? (Enaka.) Kakšne so pa stopinje? (Različne.)

Kateri toplomer imam tukaj? (Reaumurjev.) Koliko stopinj kaže? (15°.) Ali veš, koliko stopinj bi bilo to po Celsijevem toplomeru? (Ne.)

Hočemo pa se danes učiti, kako bomo preračunili Reaumurjeve stopinje v Celsijeve.

1. oddelek pa bo med tem napisal: Kako se nareja toplomer.

Z vsako besedo, katero povedó učenci, naj tudi tvarjajo stavke v različnem pomenu besede; n. pr. raznesti novico, cev od puške se raznese, veter raznese listje itd.

² Ponavljanje predelane učne tvarine naj učencem ne bo zoperno in dolgočasno. Učitelj pri ponavljanju ne bo hodil po istej poti, po katerej je stopal pri podavanju. Kar so učenci pri podavanju izvedeli na koncu, to naj tu izvejo v začetku (zakon).

³ Učitelj še stavi več vprašanj, na katera učenci odgovarjajo. Lahko se pusti vprašati tudi učencem.

⁴ Bolje nego kratek popis kakega predmeta je pripovedovanje. V tem slučaju naj se učencem toplomer ne podaje kot izgotovljena priprava, ampak on naj pred njihovimi očmi še le nastane. Učitelj naj se vrlo poslužuje krede in table.

Rekli smo poprej, da je daljava med lediščem in vreliščem pri obeh toplomerih enaka, stopinje pa so različne. Koliko stopinj po C. toplomeru je 80° R.? (80° R. = 100° C.) 1° R. bo koliko stopinj po C.? (1° R. = $\frac{100}{80}$ C.) Ali? ($\frac{5}{4}$) 2° R.? (2° R. = $2^{\circ} \times \frac{5}{4}$ C.) 3° R.? (3° = $3^{\circ} \times \frac{5}{4}$ C.) . . . itd. 15° R.? (15° R. = $15^{\circ} \times \frac{5}{4}$ C.)

Kaj smo storili povsod z Reaumurjevimi stopinjami (se številom)? (Množili smo $\frac{5}{4}$.)

Kako preračunimo torej Reaumurjeve stopinje v Celsijeve? (Ako $R.^{\circ} \times \frac{5}{4}$. To hočemo sedaj v nekaterih nalogah uporabiti.

Sledi vaja.

Radoslav Preindl.

Slovstvo.

„Pole s podobami za šolo in dom“.

Družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju začelo je preteklo jesen izdajati pole s podobami za šolo in dom. — Da naj šola v obilnejši meri, kakor do sedaj, abstraktna in teoretična razlaganja pozivlja, dopolnjuje ali nadomestuje s pripomočki nazornega pouka, to vedno glasneje in odločneje zahteva novodobna pedagogika. Izobrazni vzor našega časa hoče imeti pravšne, trdno določene predločbe čutnih prikazni in dogodkov na svetu v sedanjosti in preteklosti. Da se pa gibljiva fantazija, ta preslastni dar mladosti, ne vklene zgodaj že v spone, ampak le vodi na prava pota, nazorni pouk ne sme biti suboparen in dolgočasen. Tukaj hočejo pole s podobami za šolo in dom začeti svoje plodovito delovanje. One ne prinašajo kakega mrtvega izrezka iz narave in okornih rekonstrukcij zgodovinskih dogodkov, ampak žive, umetniške umotvore, iz katerih more fantazija dobivati hrane. In prav zato, ker podaja individualno gledane in umetniško zapopadene podobe in se smejo po vsi pravici imenovati umotvori, so tē pole, poleg svojega bližnjega, poučnega smotra, še namenjene, tudi odraslim biti vir obilnega umetniškega užitka.

Prav sebi na škodo je umetnost našega časa — izvzemši samo angleško in morebiti tudi francosko — napravo podob za mladino kakor nedotično svojino prepustilo obrtnostni nareji; njeni izdelki nimajo navadno nikake umetniške vrednosti in kažejo, če so že boljši, nekako hlapčevsko pravilnost. Ko bi bilo treba v najdovzetnejši starosti vsaditi kal za obče, zdravo umetnostno čuvstvovanje, katero edino more biti podloga srečnemu razvoju umetnosti, se sili naša mladina, zadovoljati se s proizvodi dvomne umetnosti, čigar škodljive vplive je treba v zrelejši dobi premagati z nekim estetičnim očiščevanjem. Na polju knjig in pol s podobami za mladino je treba krepke in korenite

preustroje. Družba za razmnoževalno umetnost je tukaj nastopila kot voditeljica. Ona zameta načelo, katero ustanavlja za mladino neko drugo, manj vredno umetnost kakor za odrasle, in se malomarno zadovoljuje s pohvalo mladine. Pole s podobami, ki jih ona izdaje, hočejo biti pristni, resni in pravi umotvori in nočejo sojeni biti z nobenim drugim merilom, kakor tistim, s katerim očiščen in omikan vkus meri kak umotvor. S tem pa jim je dana lepa naloga, mladino in starino vabiti k enakim umetiškim nazorom.

Sosebno za dom namenjeno in zlasti za tisti del ljudstva, ki nima časa in prilike izobraževati se drugače, je posameznim polam na zadnji strani pridodano besedilo v vseh avstrijskih jezikih, katero nastopi povsod tam, kjer prinaša podoba oblike ali dogodke, katerih ni lahko umeti brez nekega znanja. Ogledovavec naj s podobo obogati ali oživi svoje znanje, ker ga bode veselje nad podobo izpodbujalo, natančneje pozvedeti, kaj predločuje. In z druge strani naj ga besedilo napotuje, trdneje v se sprejeti podobo, kakor se more to doseči samo s površnim ogledovanjem. S tem besedilom bodo, pisane ali črne, pole s podobami letale v najdaljnje kote in konce avstrijskih dežel in čez meje naše monarhije. Prepričani smo, da se bodo s silo, s katero kar je lepo in dobro slednjič vedno le zmaga, kakor ljuba in draga svojina trdno udomačile tam, kjer so delovati namenjene, v šoli in na domu.

Do sedaj je izšlo 25 (3 pisane) slik in sicer št. 1. Podoba Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa I. štev. 2—3 iz svetopisemske zgodovine, štev. 5 in 6. Pripovedke in legende (Libuša, Marijina legenda) 7 in 8 bajke, 9—19 iz zgodovine 20 in 21 iz zemljepisja, 22 in 23 podobe iz ljudskega življenja, 24 iz živaljskega življenja in 25. tehnične naprave. — Cena posamezni, črno

izvedeni poli je 10 h, pisano izvedeni pa 20 h. — Razprodajo ima samo in edino c. kr. zaloga šolsk. knjig na Dunaju, posamezne podobe pa se lahko dobe v vsaki prodajalnici za knjige, umetnost in pisivo. Podobe za šolo in dom nam ni trebe posebej priporočati, kajti priporočajo se s a m e.

„Slovenski pravopis“. Po naročilu vis. naučnega ministerstva sestavil je c. kr. okr. šolski nadzornik profesor Fr. Levec v Ljubljani na podstavi Pleteršnik-ovega slovarja knjižico o slovenskem pravopisu. Ta knjižica, v katerej so končno določene vse tiste slovniske oblike, ki se doslej pišejo v našem jeziku ali očitno napačno, ali pa na razne načine, izide v c. kr. zalogi šolskih knjig, ter bode te dni na Dunaju dotiskana. Delce obsega 10 tiskanih pol ter ima ta-le zadržaj: Prvi del: Glasoslovje: Glasniki. — Kako izrekamo in pišemo soglasnik l. — Kako delimo samoglasnike in soglasnike. — Premembe na samoglasnikih. — Premembe na soglasnikih. — Drugi del: Oblikoslovje: Sklanjatev samostalnikov. — Sklanjatev osebnih in krajnih imen. — Sklanjatev in stopnjevanje pridevnikov. — Zaimke. — Glagol. — Tretji del: Debloslovje: Tvoritev samostalnikov in pridevnikov s priponami. — Tvoritev izposojenih glagolov na — ieren. — Besede, sestavljene s predlogi iz-, s-, u-, v-, vz-. — Kako obrazimo tuja (grška, latinska, nemška, madžarska, italijanska, francoska, španska, portugalska, angleška in slovanska) lastna imena. — Četrty del: Besedni red v stavku: Glagol. — Naslovice. — Peti del: Pravopisna pravila: Katere besede pišemo z veliko začetnico. — Kako pišemo sestavljene besede. — Kako delimo ali razstavljamo besede na zloge. — Kakšna znamenja nam rabijo v pisanju posameznih besed (naglasna znamenja itd.). — Šesti del: Ločila. — Tem pravilom je dodejan slovarček, ki našteva vse besede, o katerih govoré spredaj pravila, in pa takšne besede, ki se zdaj navadno napačno pišejo. Takega navodila smo zdavnej že prav živo pogrešali in moramo pač biti gosp. prof. Levcu hvaležni, da nam za letošnje piruhe podari to prepotrebno knjižico, o kateri smo prepričani, da si jo omisli vsak, kdor se bavi s slovenskim pisanjem.

„Učni načrti“ (Lehrpläne) s slovenskim in nemškim besedilom in sicer: 1. Učni načrt za nerazdeljene enorazredne ljudske šole z vsednevnim poukom. — 2. Učni načrt za razdeljene enorazredne ljudske šole s poldnevnim poukom. — 3. Učni načrt za nerazdeljene dvorazredne ljudske šole z vsednevnim poukom. — 4. Učni načrt za razdeljene dvorazredne ljudske šole s poldnevnim poukom. — 5. Učni načrt za trirazredne ljudske šole z vsednevnim in poldnevnim poukom v I. in II. razredu. — 6. Učni načrt za štiri-razredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezni predmet. — 7. Učni načrt za petrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezni predmet. — 8. Učni načrt za šest-razredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezni predmet. — 9. Učni načrt za sedemrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezni predmet. — 10. Učni načrt za osemrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezni učni predmet.

Načrti so razglašeni na podstavi visokega ukaza c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 10. listopada meseca 1884. l., št. 20.691, z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dné 25. kimovca meseca 1886. leta, št. 2439, iz 1884. leta.

Vsi učni načrti se dobivajo v Ig. plem. Kleinmayr-jevi & Fed. Bamberg-ovi knjigo-tržnici v Ljubljani in sicer za eno- in dvorazrednice po 25 novčičev in za tri-, štiri-, pet-, šest-, sedem- in osemrazrednice pa po 30 novčičev, po pošti pa 3 novčiče več za vsak načrt.

Ker so kranjski učitelji dosedaj priročne izdaje teh za pouk tako važnih uradnih predpisov pogrešali, pač ne dvomimo, da bodo tem hlastneje segali po „Učnih načrtih“.

Novosti.

„Zabavna knjižnica za slovensko mladino.“ Urejuje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središču. — Ravno kar je v Katoliški Tiskarni v Ljubljani zagledal beli svet VII. zvezek tega, našej mladini priljubljenega zbornika, ki na 48 straneh obsega 16 raznih spisov (povestij, pesmi itd.), dalje pregovorov in kratkočasnic ter bode za piruhe slov. mladeži dobro došel. Cena zvezku je 15 kr. (30 h); dobi pa se pri izdavalstvu in založniku v Središču.

Zgodovina ljutomerske šole.

Odlomek iz Ljutomerske kronike, spisal Matej Slekovec.

(Dalje od št. 24. l. l.)

Postružnik Janez Nep. Anton, učitelj od l. 1817. do 26. nov. mes. 1847.

Rojen pri Sv. Juriju ob Ščavn. 10. marca mes. 1788. l. kot sin tamošnjega učitelja Valentina Postružnika in Lucije roj. Vaupotič.

L. 1809. je prišel za učitelja v Središče, kjer si je 9. febr. mes. vzel v zakon Marijo, roj. Goršič. Dne 5. dec. mes. 1815. l. je odšel za učitelja k Sv. Marku niže Ptuja, kjer je služboval do l. 1897., ko je odšel v Ljutomer. Tamkaj so mu bili rojeni sledeči otroci:

Neža, dne 20. jan. mes. 1817. l.,

Janez Nep. Gabriel, dne 26. marca mes. 1819. l.,

Anton, dne 30. maja mes. 1823. l.,

Gabriel Franc, dne 1. jun. mes. 1825. l.

Julijana, dne 3. febr. mes. 1830. l. in

Ferdinand, dne 9. marca mes. 1832. l.

Vsi njegovi sinovi so postali učitelji.

Umrli je od mrtvouda zadet 26. nov. mes. 1847. l., njegova soproga Marija pa že 10. julija mes. 1832. l.

Ob njegovem času so v Ljutomeru službovali sledeči podučitelji:

Šleinc Martin 1823 do 1824,

Čizek Vaclav 1824 do 1827,

Dolmač Andrej 1831 do 1832 in 1833 do 1836,

Simonič Andrej 1832 do 1833,

Hirsch Ferdinand 1833,

Viličnjak Andrej 1836 do 1837,

Avgustinovič Mihael 1837 do 1838,

Šmidingar Jožef 1838 do 1846,

Valenko Jakob 1840 do 1841,

Postružnik Gabriel 1841 do 1842,

Lukovnjak Jakob 1842 do 1843,

Postružnik Janez 1843 do 1845,

Slanič Andrej 1844,

Bratko Janez 1844 do 1848,

Bruder Franc 1846 do 17. marca mes. 1851., ko je umrl.

Postružnik Gabriel Franc, učitelj od 7. dne avg. mes. 1848. l. do 15. sept. mes. 1891. l., ko je stopil v pokoj. Rojen v Ljutomeru dne 1. jun. mes. 1825. l. kot sin učitelja Janeza Postružnika, postal je učitelj 2. jul. mes. 1841. l. Služboval je kot podučitelj: v Ljutomeru l. 1841. do 1842., pri Sv. Petru na Ottersbachu l. 1842. do 1847. v Cmureku l. 1847. do 1848. Od tod je prišel za učitelja v Ljutomer. Leta 1861. bil je imenovan izglednim učiteljem.

Od 1848. l. do l. 1870. so v Ljutomeru službovali sledeči podučitelji:

Kosi Anton 1848 do 1852,

Cvetko Jurij 1852 do 1853,

Štercin Blaž 1853 do 1855,

Kocuvan Jernej 1854,

Kranjc Janez 1854 do 1856,

Čizek Ferdinand 1855 do 1856,

Janžek Alojz 1856 do 1858,

Postružnik Ferdinand 1856 do 1858,

Čagran Anton 1858 do 1860,

Budna Jakob 1858 do 1859,

Murko Matija 1860,

Munda Anton 1861 do 1862,

Raušl Ferdinand 1860 do 1861,

Polič Karol 1862 do 1863,

Maurus Janez 1862 do 1863,

Rajšp Matej 1863 do 1865,

Rotner Andrej 1863 do 1866,

Lukman Martin 1865 do 1866,

Shuhala Matija 1866 do mes. sept. 1872.

Ornik Janez 1866 do 1871.

V četrtem razredu glavne šole sta po-
učevala

Pfeifer Franc 1861 do 1863 in

Bauer Franc 1863 do 1869.

Od l. 1870. do 1. aprila mes. 1872. l. bil je začasni šolski vođa tamošnji župnik dr. Anton Klemenčič, Bauer Janez postal pa je c. kr. okrajni šolski nadzornik, ter je mes. oktobra 1871. l. odšel za nadučitelja v Cmurek, kjer je služboval kot c. kr. okr. šolski nadzornik do l. 1875. V Ljutomeru sta ga v četrtem razredu nadomeščala

Bregant Jurij 1869 do 1870 in

Delakorde Jožef 1870 do 1871.

Lapajne Ivan, nadučitelj od 1. aprila mes. 1872. l. do 1. oktobra mes. 1878. l. Rojen v Vojskem pri Idriji, postal je učitelj 1. novembra mes. 1869. l. in služboval v Idriji do 1. aprila mes. 1872. l. Za učitelja v Ljutomeru bil je imenovan dne 3. avg. mes. 1871. l., dne 29. febr. mes. 1872. l. pa nadučiteljem. Jeseni 1878. l. postal je ravnatelj meščanske šole v Krškem in zapustil Ljutomer. Za časa Lapajne-ta poslovali so v Ljutomeru sledeči podučitelji, ozir. podučiteljice:

Hanžekovič Jožef 1871,

Meglič Simon 1872 do 1873,

Pernišek Blaž 1872 do 1875,

Toman Ema 1873 do 1875,

Ludvig Ana 1873 do 1874,

Žirovnik Janez 1873 do 1874,
Ekl Fani 1874 do 1890,
Hrašovec Žižma 1875,
Mikl Janez 1875 do 1880,
Klanjšek Anton 1875 do 1879,
Deu Ana od 1875. l.,
Blumauer Olga 1878 do 1881.

Horvat Jožef, nadučitelj od 10. aprila mes. 1879. l. do svoje smrti.

Rojen pri Sv Urbanu pri Ptuju dne 7. febr. mes. 1836. l., postal je učitelj 2. oktobra mes. 1854. l. Služboval je kot podučitelj: pri Sv. Martinu bl. Vurberga od 2. okt. mes. 1854. l. do 9. julija mes. 1855. l. provizor v Vurbergu od 9. julija mes. do 12. nov. 1855. l., ko je prišel k Sv. Ropertu v Slov. gor. — 15. okt. mes. 1857. l. napravil je v Gradcu izpit učne usposobljenosti ter prišel 1. maja meseca 1859. l. k Sv. Bolfanku v Slov. gor., dne 22. novembra mes. 1859. l. pa za učitelja k Sv. Duhu više Ljučan, kjer je bil dne

16. jan. mes. 1867. l. imenovan izglednim učiteljem. Dne 10. novembra mes. 1869. l. dobil je službo nadučitelja pri Sv. Urbanu bl. Ptuja, čez 10 let pa, to je 10. aprila mes. 1879. l. naduč. mesto v Ljutomeru, kjer je 17. januarja mes. 1893. l. za mrtvo-udom umrl. Njegove vsestranske zasluge so opisane v nekrologih v „Popotniku“, „Domovini“ in „Slovencu“, zato jih tukaj ne omenjamo.

Robič Janez Ev., nadučitelj od 15. maja mes. 1893. l. Rojen pri Sv. Miklavžu v Slov. gor. 23. dec. mes. 1849. l., postal 1. novembra mes. 1869. l. podučitelj pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Dne 1. aprila mes. 1871. l. prišel je za učitelja na mestno deško šolo v Ptuj, kjer je služboval do 1. nov. mes. 1882. l., ko je postal naduč. pri Sv. Vidu bl. Ptuja. Od tam se je dne 15. maja mes. 1893. l. preselil v Ljutomer in dobil l. 1897. naslov in značaj šolskega ravnatelja.

(Konec sledi.)

Podporno in hranilno društvo učiteljic.

Naproseni smo, da objavimo ta-le:

Načrt pravil

podpornega in hranilnega društva učiteljic, ustanovljenega v proslavo 50letnice Njega Velikanstva.

1. Ime.

§ 1. „Jubilejno podporno in hranilno društvo učiteljic za Kranjsko, Primorsko južno Štajersko in Koroško“ se sedežem v Ljubljani.

2. Namen.

§ 2. a) Materijelno podpiranje obolelih učiteljic.

b) Prihranitev malih zneskov za čas izstopa iz službe.

c) Pospeševanje nadaljne izobrazbe učiteljic.

3. Sredstva.

§ 3. a) Letni doneski po 6 gl., katere je plačevati v mesečnih rokih po 1 K.

b) Prostovoljni doneski.

c) Dohodki veselice in predavanj v ta namen prirejenih.

d) Obresti od naloženih svot.

e) Izdavanje društvenega glasila.

4. Člani

§ 4. so: 1. pravi, 2. podporni, 3. častni.

§ 5. Pravi člani so: učiteljice, vzgojiteljice, vrtnarice in učiteljice ženskih ročnih del.

Podpornim članom smatrajo se oni, kateri na kakoršenkoli način pripomorejo k društvenemu blagostanju. Častni člani so oni, ki utegnejo imeti izvalredne zasluge v prosep društva.

5. Dolžnosti društvenic.

§ 6. a) Redno vplačevati mesečne doneske.

b) Skrbeti za povzdigo društva s tem, da mu pridobi, kolikor možno, več članov.

c) Udeleževati se društvenih zborovanj, ter po možnosti pospeševati društveno delovanje.

d) Sodelovati pri društvenem glasilu.

e) Ravnati se natanko po društvenih pravilih.

§ 7. Vsaka društvenica odda svoj mesečni donesek (1 K) zastopnici svojega okraja (dežele).

§ 8. Zastopnice okrajev (sosedn. dežel.) vposljejo te doneske vsak 3. mesec vodstveni blagajnici v Ljubljano.

§ 9. Društvenica, ki zaostane s svojimi doneski 3 mesece, se po enkratnem opominu izbriše iz društva, ne da bi se ji vrnila že vplačana vsota; vendar pa se ji ne brani zopet vstopiti.

6. Pravice društvenic.

§ 10. a) Vsaka prava društvenica ima pravico dobivati podpore iz društvenega premoženja.

b) Voliti odbor in voljena biti.

c) Udeleževati se društvenih zborovanj, tamkaj predavati, nasvetovati in predlagati.

§ 11. Podporni in častni člani imajo pravico obiskovati zborovanja, staviti nasvete in predloge — le glasovati ne.

§ 12. Podpore so: 1. za časa bolezni, 2. denarne podpore sploh.

§ 13. Visokost bolniških podpor določi glavno zborovanje za dobo 1 leta.

§ 14. Podpor za časa bolezni morejo biti deležne vse prave društvenice, ako so:

a) bile vsaj eno leto pravi član društva,

b) ako z zdravniškim spričevalom dokažejo, da jim bolezen proužroča izvanredne troške,

c) ako je sploh njih bolezen doma neozdravljiva, ter jim je iskati pomoči v bolnišnici, kopališču ali v drugih sredstvih.

§ 15. Denarne podpore sploh dobivajo tudi le pravi člani in sicer proti vračanju v mesečnih rokih, ako po poroku zagotove vrnitev vsote.

§ 16. Podpore je odmeriti:

1. po vplačanih vsotah,

2. po društvenem premoženju,

§ 17. Društvenice, ki so bile najmanj 10 let pravi člani — in stopijo v stalni pokoj — dobé, ako niso prejemale bolniških podpor — vso vplačano vsoto z obrestmi vred.

§ 18. Onim, ki so mej tem časom dobivale bolniške podpore, povrne se le ostanek vplačane vsote.

§ 19. Društvenice, ki so izstopile pred 10 letom in niso bile vpokojene, ter niso dobivale bolniških podpor, izplača se vplačana vsota brez obresti in z odbitkom 5% za upravne troške.

§ 20. Onim pa, ki so izstopile pred 10 letom in so prejele, bodisi še tako male podpore, ne vrne se vplačana vsota.

§ 21. Društvenicam, ki so bile vsaj 20 let član društva in stopijo v stalni pokoj dobé, ako niso prejemale bolniških podpor, vso vplačano vsoto z obrestmi vred in delež izvanrednih dohodkov.

§ 22. Ako so društvenice označene pod § 21. prejemale boln. podpore, dobé le polovico vplačane vsote z obrestmi.

§ 23. V slučaju da umrje društvenica, imajo nje dediči pravico, da se jim deloma povrnejo pogrebni troški, ako se skažejo s spričevalom ubožnosti.

§ 24. Upniki nimajo do društva nikakih pravic.

§ 25. Ako katera društvenica vplačuje dvojni donesek, podvojijo se tudi vsi pod §§ 17, 18, 19, 21 in 22 označeni prejemki.

§ 26. Denarne podpore se dele:

a) ako ne šteje društvo več nego 100 čl. à 5%

b) " " " " " " " 200 " à 3%

c) " " " " " " " 300 " à 2%

d) " šteje društvo nad 300 čl. pa brez-obrestno.

7. Društveno premoženje

§ 27. se naloži v 3—4% vrednotah, ter se smatra kot prosta lastnina društva.

§ 28. Poročila o društvenem premoženju objavljajo se pri glavn. zborovanjih.

§ 29. Vsakoletne obresti se prištevajo k glavnici.

§ 30. Izvanredni dohodki tvorijo poseben fond, iz katerega se pokrivajo: a) upravniški troški, b) potnina članicam, da se udeleže zborovanj strokovnih društev, c) poboljški dolgoletnim članom, d) izredni troški.

8. Vodstvo

§ 31. oskrbuje odbor, izvoljen na vsakoletnem glavnem zborovanju.

§ 32. Pomnoženi odbor obstoji iz ene zastopnice vsakega okraja na Kranjskem in ljublj. mesta (3). Po razmerju članic v sosednih deželah izvolijo se tudi tam zastopnice.

§ 33. Upravni odbor šteje 8 članov in sicer: predsednico z namestnicami, tajnico z namestnicami, blagajnico z namestnicami in dve odbornici.

§ 34. Predsednica vodi in nadzoruje društveno delovanje. Ona sklicuje odbore seje in glavno zborovanje, jim predseduje ter ima pri enakosti glasov odločilni glas. Ako je zadržana, nadomestuje jo namestnica.

§ 35. Tajnica vodi zapisnike sej in zborovanj, društveno dopisovanje, ter je s predsednico vred podpisuje. Pri vsakoletnem glavnem zborovanju poroča o društvenem delovanju.

§ 36. Blagajnica vsprejema od zastopnic okrajev (dežel) vposlane novce, je vknjižuje in nalaga na obresti. Izplačuje po predsednici, vsled odborovih sklepov, nakazane podpore in vodi računske knjige o dohodkih in troških. Pri glavn. zborovanju predloži račune.

§ 37. Upravni odbor se zbere k sejam vsaj 4krat v letu.

§ 38. Izstopi katera odbornica iz odbora, naznaniti ima to 3 mesece poprej.

§ 39. Odborovi sklepi so veljavni, ako je navzoča večina odbornice in so sklepni pri nadpolovični večini navzočih. Pri enakosti glasov, odloči predsednica.

§ 40. Zapisnik odborovih sej podpišejo vse navzoče.

9. Zborovanja.

§ 41. Društvo ima vsako leto eno redno glavno zborovanje; dan in kraj določi vodstvo po časopisih.

§ 42. Izvanredno zborovanje skliče vodstvo, ako uvidi potrebo pospešujočo društvene namene.

§ 43. Z objavo dne in kraja določiti je tudi dnevni red zborovanja.

§ 44. Samo pri glavnih zborovanjih se sme sklepati o predmetih:

a) Določitev visokosti bolniških podpor za eno leto,

b) razprave o izrednih troških,

c) volitev odbora,

d) imenovanje častnih članov,

e) predavanja in nasvetovanja,

f) premena pravil,

g) sklepanje o razpustu društva.

§ 45. Dnevni red glavn. zborovanja obsega:

a) letna poročila predsednice, tajnice, blagajnice;

b) pregled računov,

c) izvolitev 3 pregledovalk računov,

d) nasvete in predloge v prospeh društva.

§ 46. Nasveti in predlogi se obravnavajo le takrat, ako so bili 8 dni poprej vposlani vodstvu.

§ 47. Zborovanje je veljavno, ako je navzoča najmanj ena tretjina pravih družtenic.

§ 48. Volitev odbora se vrši po listkih; pregledovalk računov pa lahko per acclamationem.

10. Razsodbo

§ 49. v eventuelnem nesporazumljenju izreka predsednica s tajnico. Se jima ne posreči, izvolita se od vsake stranke po 2 zastopnici. Pravna pot se ne uporablja.

11. Razdružba.

§ 50. Da ima društvo prenehati, določi dvetretjinska večina glavnega zborovanja, ki pa mora biti navzoča od začetka do konca. V tem slučaju pripade društveno imetje družbi sv. Cirila in Metoda. Ako bi je razpustilo oblastvo, ostane imetje dotlej oblasti, dokler se ne ustanovi novo društvo učiteljc.

12. Zastop na unanje in poslovni jezik.

§ 51. Na unanje zastopa društvo upravni odbor.

§ 52. Poslovni jezik je slovenski.

O p o m n j a. Ggdč. učiteljice se najuljudneje prosijo, da blagovolijo natančno proučiti predstojeei načrt pravil. V čemer bi se katera ne zlagala z načrtom, blagovoli naj sporočiti do konca t. m. podpisani, kajti lahko se še prenaredi, ker se predložijo pravila šele začetkom manjnika vis. dež. vladi v potrdilo.

Janja Miklavčič,
učiteljica — Kranj.

Društveni vestnik.

Iz ljutomerskih goric. Ostali smo na dolgu s poročili o zborovanjih ljutomerskega učiteljskega društva a) dne 2. septembra meseca, b) 4. novembra meseca, c) 2. decembra mes. 1897. l. in d) 3. marcija meseca 1898. l.

Ad a) Gosp. Karba je poročal o glavnem zborovanju „Zaveze“ povdarjajoč posebno veličastno izvršen koncert in izbornu podavanje gosp. ravnatelja Henr. Schreiner-ja. — Predsednik ravnatelj Robič nas je seznanil z Drescher-jevim spisom vzgojevalne vsebine: „Aber so undankbare Kinder!“ Spis ima mnogo dobrih mislij o vzgoji zanemarjene mladine. — Soglasno smo tudi sprejeli odborov predlog, da društvo nakupi † Freuensfeld-ovo sliko, katero je mojstersko dovršeno izdelal tukajšnji rojak, znani akademski slikar gosp. Roman Fekonja. Slika stane z okvirjem 50 gld. Predsednik naznani, da dobi slika z dovoljenjem krajošolskega sveta primeren prostor v knjižnici Franc Jožefove deške šole.

Ad b) Pozdravili smo dva nova člana: gospico Janžar v Ljutomeru in gosp. Šijanica Friderika na Cvenu. — Predsednik je predložil Schreiner-Bezjak-ovo vadnico za slovenske ljudske šole z dotičnim navodilom ter nas seznanil z bistvom nove metode, po kateri je ta knjiga sestavljena. — Gosp. Cvahte je predlagal in utemeljeval resolucijo: da škoduje učiteljskemu ugledu predstavljanje igre „Damoklejev meč“, v kateri igri se o učitelju zaničljivo govori. Po živahnem razgovoru — pro in contra — se na posled resolucija soglasno sprejme.

Ad c) Ta zbor je bil glavni zbor za leto 1897. O društvenem delovanju v tem letu (8 zborovanj z 8 prednašanji) poročal je predsednik, kateri sklene svojo poročilo z željo, naj bi društvo tudi v prihodnje delovalo po vzvišenem geslu našega premilega vladarja, kateremu smo povodom današnjega zgodovinsko-imenitnega dneva (2. dec. mes.) zaklicali trikratni živio in slava! Gosp. Karba je poročal o stanju

blagajnice; njegov račun se odobri. — Gosp. Cvahte je poročal o osnovi disciplinarnega zakona za štajersko učiteljsstvo. Osnova se odobri, izvzemši one točke, ki so prestroge, zlasti one, ki govoré o denarnih kaznih. — Izid volitve novega odbora je sledeči: predsednik Robič, namestnik Kryl, tajnik Čeh in blagajnik Karba.

Ad d) Gosp. nadučitelj Cvahte nam je podal v svojem prav zanimivem prednašanju nekaj črtic iz življenja v obče in iz učiteljevega življenja še posebej. Poročevalec je v svojem govoru spremljal mladega neizkušenega učitelja v javno življenje ter ga opozarjal na sovražne elemente, kateri hočejo porabiti njegovo neizkušenost sebi v korist. Pokazal nam je tudi, kako se naj trudimo za višje ideale, za stanovski ugled, za zboljšanje gmotnega stanja in kako naj odbijamo sovražne napade, kako naj se potegujemo za svoje pravice itd. V borbi človeškega življenja bodimo junaki, zanašaje se na pomoč od Boga in pa na zmoglost lastne osebe! (Odohranje.) — Ljutomerska posojilnica je darovala društvu 12 gld. za nakup Kosi-jeve „Zabavne knjižice za mladino“ V. zvezek. Predsednik razdeli 100 komadov tega zvezka na posamezne šole ljubomerskega okraja. Zbor izreka slavni posojilnici iskreno zahvalo za ta hvalevredni čin. — Za šolski muzej v Ljubljani sklenili smo 5 gld. podpore. — Delegatom za štajersko učiteljsko zvezo izvoljen je gosp. Karba. — Prihodnje zborovanje se določi na četrtek dne 14. aprila mes.

Iz Braslovč. Savinjsko učiteljsko društvo je imelo dne 17. sušca meseca t. l. izvanredno zborovanje v Braslovčah.

Načelnik gospod Jarc pristrčno pozdravi navzoče društvenike, otvori zborovanje ter dà prečitat zapisnik zadnjega zborovanja, ki se neizpremenjen odobri. Na to nas gospod predsednik seznani z došlimi dopisi.

a) Dopis lipniškega učiteljskega društva, tičoč se opetnega učiteljskega shoda. Društvo se izreče za shod.

b) Uredništvo časopisa „Pädagogische Zeitschrift“ priporoča naročitev tega lista.

c) Celjsko-laško učiteljsko društvo je poslalo gospodu predsedniku vabilo na dne 13. marca mes. k posvetovanju na okoliški šoli, radi volitve novega odbora „Lehrerbundu“. Gospod Jarc se je posvetovanja udeležil in nam vse podrobnosti — kako in kaj se je sklepalo, povedal. Društvo odpošlje delegata; prostovoljno se je oglasil gospod Farňnik, da nas bode zastopal. Namestnikom je izvoljen gospod Jarc.

Pozvetovalo se je dalje, kateri znesek naj se vpošlje „Muzejskemu društvu v Ljubljani“.

Naše društvo šteje malo udov; ko bi 10 gld. odposlali, nam ostane za nabavo časopisov popolnoma nič; — še 5 gld. bi težko pogrešali. Sklenilo se je prositi „Zavezo“, naj določi dospelček po številu udov — oziroma, koliko naj bi se od vsakega uda

plačevalo. Pogovarjali smo se tudi, kako skupno postopati, da dobi učiteljsstvo svojega zastopnika v osebno davčni komisiji. Sklene se o tej zadevi pismeno stopiti v dogovor z drugimi tovariši, kolikor bode to čas dopuščal (dne 31. t. m. so že volitve).

Ko se še sklene prihodnjic zborovati pri gosp. Sadniku v prvi polovici majnika, zaključí gospod predsednik zborovanje. S.

Od Save. (Iz zborovanja „Sevniško-brežiškega učiteljskega društva.“) Dne 6. meseca marca t. l. imelo je „Sevniško-brežiško učit. društvo“ svoje glavno zborovanje na Vidmu. Razven množice zvestih društenikov-prijateljev pozdravili smo to pot goste gđ. Božič-ovo iz Koprivnice, g. nadučitelja Pavčič-a iz Kostanjevice in tovariša g. Špan-a z Brežic.

Društvo vzame več poročil notranjih zadev na znanje in pritrdi povabilu „Lipniškega učit. društva“ zastran opetnega splošnega učiteljskega shoda.

Na to poroča g. nadučitelj Knapič o pouku v nemškem jeziku na podlagi Schreiner-Bezjakove „Vadnice“. G. podavatelj bičal je pred vsem hibe, ki ovirajo uspešno napredovanje v omenjenem predmetu. Našemu naporu neprimernih uspehov krivi so zastarela gramatična metoda, slabe knjige in pa pogrešanje vsakršnega enotnega, zakonitimi potom urejenega postopanja v poučevanju nemškega jezika. Dalje razpravlja g. poročevalec bistvo nazorne in berilne metode, pretresuje na kratko posamezne delé „Vadnice“, dodaje zanimivih opazk iz lastne izkušnje in nas na praktično uporabljenih primerih nevedé vnema za znana pedagoga in njiju izborna delo. Uspeh poučljivega in mičnega poročila pa je, da se pretresuje danes omenjena „Vadnica“ tudi že v rokah mnogih ostalih društenikov. Radi preobloženega vsporeda umakne g. Exel svoje poročilo za prihodnje zborovanje.

Iz poročila o društvenem delovanju v minulem letu razvidno je, da je društvo po svojih močeh ustrezalo svoji nalogi. V zaporednih skupščinah razpravljala so se strokovnjaška in stanovska vprašanja, marno se je gojilo tudi petje, a ogrevala so se srca za naš stan po principu združevanja s tem, da smo skrbnim očesom sledili poročilom iz ožjih in širših učiteljskih krogov. Tako se je društvo tudi v tem letu pomaknilo izdaten korak naprej. Število udov je ostalo neizpremenjeno. — Udeležba zborovanj je bila v obče povoljna; vendar ima žalosten naš stanovski položaj prilike še vedno dovolj, dramiti še nekatere tovariše in jih zvati v naše vrste.

Blagajnica nima gotovega nič; pač pa kaže stanje blizo 20 gld. aktivne tirjatve. Z ozirom na nujne in nemale materijalne dolžnosti, ki jih ima društvo, želeti bi bilo v tej zadevi malo več točnosti in redu.

Na predlog g. Knapič-a zborovalo bo društvo odslej šestkrat na leto. Zajedno se odboru naroči,

da potrebno ukrene za primerno proslavljanje 50-letnega vladanja našega presvitlega cesarja. Po možnosti zborovalo bo društvo tu in tam tudi po četrtkih. Konečno sklene društvo javiti svojemu velezasluženemu članu, g. nadučitelju Mešiček-u z ozirom na nesramne napade od strani njegovih nasprotnikov svoje neomejeno zaupanje.

Iz Zaveze slovenskih učiteljskih društev. (Vabilo) k seji upravnega odbora „Zaveze slov. učiteljskih društev“, ki bode dné 11. aprila mes. t. l. popoldne v „Nar. domu“ v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo glede na „Popotnik“. 5. Predlog „učit. društva za voloski okraj“, da se predstavi Nj. Veličanstvu deputacija „Zaveze“, katera naj v posebnih spomenicah pojasni težnje slovenskega učiteljstva. 6. Razgovor o glavni skupščini. 7. Volitev vodstva „šolskega muzeja“. 8. Posamezni predlogi.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Št. Juriju pri Kranju, dne 31. marca mes. 1898.

D. Česnik s. r.,
t. č. tajnik.

L. Jelenc s. r.,
t. č. predsednik.

Iz Gorenjskega. (Vabilo) k občnemu zboru učiteljskega društva radovljskega okraja, kateri se prične ob 3. uri popoldne v dan 14. aprila mes. t. l. v Lescab. Razven običajnih točk bo poročal g. Stiasny „Po regulaciji učiteljskih plač.“ Po tem poročilu bo „Pogovor o slavnosti petdesetletnice presvitlega cesarja.“ Radi važnega dnevnega reda vabi k obilni odeležbi odbor.

Iz Goriškega. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za goriški okraj bode zborovalo dne 14. aprila meseca t. l. ob 9. uri dopoldne v Gorici na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. Dnevni red: 1. Ustanovitev društva „Samopomoč“. 2. Poročilo o sklepih enquete učiteljskih društev. 3. Nasveti in predlogi. K blagovoljni udeležbi uljudno Vas vabi odbor.

Iz šmarskega okraja. (Vabilo.) Šmarskorogaško učiteljsko društvo zboruje na belo nedeljo t. j. dne 17. tega meseca ob ednih popoldne v Šmarju. Poročalo se bo o shodu predsednikov v Celji, o zboru delegatov „Lehrerbunda“ v Gradcu in o naši nadaljni organizaciji; na vrsto pride tudi zadnjič izostala točka. Godbeni klub ima svojo vajo, kakor dogovorjeno, dopoldne ob desetih. K obilnej udeležbi vabi odbor.

Dopisi in razne vesti.

Iz Primorskega. (Šolstvo Trsta in okolice.) Te dni se je priobčilo vladno poročilo za leto 1896—97, iz katerega posnamemo to-le:

Minolega leta je bila v Trstu ena c. k. meščanska šola za dečke in ena za deklice z nemškim poučnim jezikom. Mimo tega vzdrževalo je mesto dve meščanski šoli za deklice z italijanskim poučnim jezikom (via Nuova in via Giotto).

Ljudskih šol je bilo 38 in to za dečke 11, za deklice 12, mešovitih 15; vse so bile vesdnevne. Z italijanskim poučnim jezikom: 25, z nemškim: 2, s slovenskim: 11; med slednjimi je bila za dečke: 1, za deklice 1 in 9 mešovitih. Med italijanskimi šolami je bilo 12 četerorazrednih, 13 peterorazrednih, 8 šestrazrednih in 1 sedemrazredna. Med slovenskimi (v spodnji in zgornji okolici): 2 dvorazradni, 1 trozrazredna, 8 četerorazrednih.

36 šolskih poslopj — pravi poročilo — bilo je v dobrem stanu.

Zasebnih ljud. šol je bilo: 6 z italijanskim, 2 z nemškim, 2 z italijanskim in nemškim, 1 z nemškim in francoskim, 3 s slovenskim, 1 s srbsko-hrvatskim, 1 z grškim poučnim jezikom.

Ljudsko šolo je obiskovalo v mestu 6321 dečkov in 5787 deklic; v okolici: 1621 dečkov in 1586 deklic. Število onih otrok, ki bi bili dolžni, da obiskujejo šolo v okolici, je bilo: 2962 dečkov in

2616 deklic (od 6 do 12 leta) in 869 dečkov in 762 deklic (od 12 do 14 leta) (?!). Učitelj je bilo 149; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 21, za ljudske šole: 122 in spričevalo zrelosti: 6. V c. kr. ljudski šoli je bilo 24 učiteljev; v okolici 27.

Učiteljic je bilo 177; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 32, za ljudske šole: 138 in spričevalo godnosti: 7. V c. kr. ljudski šoli je bilo 16 učiteljic; v okolici 30.

Učitelj je veronauka je bilo 43; učiteljic ročnih del: 5 in posebnih učiteljev godbe in petja: 5.

Poučni jezik je bil v šolah, za katere skrbi v mestu mesto, oziroma magistrat, italijanski, na treh c. kr. šolah nemški, v okolici, razun v štirih paralelnih razredih na ljudski šoli v Rojanu in štirih paralelnih razredih ljudske šole v Škednji in dveh paralelnih razredih ljudske šole v Barkovljah: slovenski (?!). Na italijanskih mestnih šolah se je poučevala tudi nemščina (a uspeh, kakor pravi poročilo: bil je nepovoljen), na slovenskih šolah okolice italijansščina kakor obligatni, obvezni predmet.

V mestu je bil mimo tega viši licej za deklice, katerega je obiskovalo 224 gojenk.

Stroškov je bilo baje za šolstvo 423.121 gld. 27 kr. Kakor dež. šolska oblast, — ker se do sedaj nimamo deželnega šolskega zakona — je bilo c. kr.

namestništvo v Trstu in kakor okrajna šolska oblast mestni magistrat. Krajnih šolskih svetov ni bilo.
Po „Ed.“

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju) došla so tekom meseca svečana sledeča darila: Premil. knez in škof Lavantinski, dr. Mihael Napotnik, (društveni ustanovnik) 10 gld. Iz Bleda: Vč. gospod Janez Oblak, župnik, 2 gld. Iz Bolcana: gospod Vincenz Vetrih, uradnik južne železnice, 1 gld. Iz Bistrice Slovenske: gospod dr. Urban Lemež, odvetnik, 3 gld. Iz Brežic: gospod Lavoslav Schwentner, knjigotržec 5 gld. Iz Dunaja: gospod dr. Alojzij Homann, dvorni in sodni odvetnik, 5 gld.; gospod Alojzij Kremžar, magistratni svetnik itd., 10 gld.; gospod Fr. Šuklje, dvorni svetnik, drž. poslanec itd., 5 gld.; gospod Karol Dolenc, uradnik pri najvišjem računskem dvoru, 3 gld.; gospod Jos. Bahovec, železniški uradnik, 3 gld.; gospod Franz Pečnik, provizor v lekarni c. kr. bolnice cesarice Elizabete, 3 gld.; gospod Žiga Sežun, c. kr. likvidator blagajne državnih dolgov, 5 gld.; gospod dr. M. Murko, docent na vseučilišču in gospod Alb. Tuschek, blagajničar po 3 gld. Iz Gradca: gospod dr. Ivan Klasinc, odvetnik, 3 gld. Iz Gornice (na Koroškem): Vč. gospod Trobeš, prošt, 2 gld. Iz Idrije: gospod A. Lancinger, c. kr. nadoskrbnik, Dragotin Svoboda, c. kr. inženier, Dragotin Lapajne, župan, V. K., Talka, Vera, Milka, po 2 gld.; Martin Dežela, 1 gld. Iz Kaple (na Koroškem): Vč. gospod Janez Ogriz, župnik, 2 gld. Iz Krašnje: Vč. gospod Franc Kadunc, župnik, 2 gld. Iz Litije: Slavna posojilnica, 10 gld.; gospod Franč. Gerstenmayr, c. kr. davčni nadzornik, 1 gld.; gospod Luka Svetec, c. kr. notar, 5 gld. Iz Ljubljane: gospod Štefan Klun, gostilničar in posestnik, 2 gld.; vč. gospod Jos. Jereb, župnik v p. 1 gld. 50 novč. Iz Moravč: gospod M. J. Detela, posestnik, 1 gld. Iz Novega mesta: Vč. gospod Mat. Jeriha, kanonik, gospod dr. Fr. Detela, c. kr. gimnazijski ravnatelj, gospod dr. Andrej Vojska, c. kr. sodni nadsvetnik v p., po 1 gld. Iz Poljčan: gospod Janez Detiček, posestnik, 1 gld.; gospod Ferd. Ivanuš, trgovec, 2 gld. Iz Gornje Radgone: gospod Oton Ploj, c. kr. notar, 2 gld. Iz Ptuja: gospod dr. Tomaž Horvat, odvetnik, 3 gld. Iz Reichenburga: gospod Josip Jerman, c. kr. okr. komiser bivši deželni poslanec, 3 gld. Iz Semiča: Vč. gospod Anton Aleš, dekan, 3 gld. Iz Št. Lenarta (na Koroškem): Vč. gospod Henrik Angerer, dekan 2 gld. Iz Št. Mohora (na Koroškem): Vč. gospod Jož. Frič, dekan, 5 gld. Iz Tinj (na Koroškem): Mil. prošt Lovro Serajnik, 5 gld. Iz Trojane: gospod Fr. Konšek, 1 gld. Iz Zagorja: gospod Alojzij Domicelj, 1 gld. Iz Železne kaple: Vč. gospod Franč. Lenc, župnik 1 gld. — Za toliko blagih darov bodi naj iskrenejša zahvala! Vsak, kdor more, spomni se bednih slovenskih velikošolcev na Dunaju! Darove hvaležno sprejema

Vč. gospod Fr. Jančar, monsignor, papeški častni komornik, župnik nemškega viteškega reda, Dunaj I., Singerstrasse 7.

dr. Janko Pajk,
tajnik.

Jak. Pukl,
predsednik.

(Lujiza Pesjakova †.) Zadnji dan marca ob deseti uri je umrla v 69. letu svoje starosti Prešernova najnadarjenejša učenka, Jos. Cimpermana najboljša prijateljica, najodličnejša in najplodovitejša slovenska pesnikinja — gospa Lujiza Pesjakova. Bila je duhovita, plemenita, izredno ljubezniva dama, in dasi ji niso položile Rojenice v zibel daru telesne lepote, bila je simpatična vsakomur, kdorkoli je imel srečo, da se je seznanil z njo поблиže. Kot hčerka rodoljubnega dr. Chrobata je bila tudi Lujiza domoljubkinja; njeno občevanje z dr. Janezom Bleiweisom, očetovim koncipijentom dr. Fr. Prešernom, z njegovim prijateljem, dičnim Ilircem, pesnikom „Djulabij“, Stankom Vrazom, s pesnikom mučnikom Josipom Cimpermanom, s Fr. Levstikom in z drugimi veleumi pa jo je nagnilo na to, da je še mlado dekle prišla za pero ter je odložila šele malo pred svojo smrtjo. Njenega bistrega uma in blagega srca cvetice so vsajene v gredice Stritarjevega „Zvona“, „Besednika“, „Kresa“, „Ljubljanskega Zvona“, „družbe sv. Mohorja“ in „Slovenske Maticе“. Pisala je največ pesmi, a tudi prozo. Na dramatičnem polju je delovala takisto s pridom; napisala je n. pr. dramatični prizor „Na Koprivniku“, zložila libreto Foersterjevi operi „Gorenjski Slavček“ in prevela igro „Svitoslav Zajček“. Posebno mnogo je pisala pod Iv. Tomiščevim in Fr. Levstikovim uredništvom za „Vrtec“, kjer je nebroj njenih pesmic, povestic in otroških igrice. Njeno glavno delo so „Vijolice“, pesmi za mladost, ki so izšle l. 1889. Tu je zbrano mnogo resničnih srčnih biserjev, pesnic, ki so toli iskrene, nežne in ljubeznive, da jih moramo prištevati mej najboljše, kar jih imamo na tem polju. Izmej vseh njenih poetičnih del sta zlasti krasni „Milanski dom“ in „Belopeški jezeri“. Prelepe pa so tudi njene pesmi s potovanja po Švici in Italiji. Najobširnejše njeno prozajično delo je roman „Beatin dnevnik“, ki je izšel v Krajčevi „Narodni biblioteki“. — Že sami naslovi njenih glavnih del kažejo, da je bila gospa Lujiza Pesjakova marljiva delavka na slovenskem Parnasu. Pokojnica je bila literarno visoko naobrazena ter je govorila in pisala več tujih jezikov. Mila usoda jo je obdarila s petero hčerami, katerih najstarejša, Helena, je bila svoj čas slavna operna pevka, in s tremi unuki, ki so bili pokojnice ljubljenci. Posvetila jim je nekaj svojih najlepših pesmic. Gospa Lujiza Pesjakova je dosegla visoko starost. Umrla je; a njen spomin bo živel še dolgo mej nami, ki ji hvaležni kličemo v jamo: Počivaj v miru, blaga slovenska žena!

Po „Sl. N.“

Gradec, 8. apr. Pri delegacijskem zboru „Lehrerbunda“ so marib. delegatje ostali popolnoma osamljeni, ter demonstrativno zapustili dvorano. Nadomestilne volitve so se potem mirno vršile. Predsednikom izvoljen Killer, odbornikom pa Gradišnik in Stering.

(Prva avstrijska gimnazijska učiteljica.) Avstrijanka, gđ. Josipina Kamerling, je dovršila nedavno na Dunaju izpite gimnazijske učiteljice. L. 1891. je naredila z odliko maturo ter študirala potem v Curihu in na Dunaju. Gđ. Kamerling meni službovati na kakem ženskem učiteljskem ali pa na krakovskem ženskem gimnaziju.

(Velika slavnost) se bode vršila 28. avgusta t. l. v Rusiji. Prvi, najslavnejši ruski pisatelj grof Lev Tolstoj bode namreč takrat obhajal svoj 70letni rojstveni dan ter ob enem petdesetletnico svojega delovanja na slovstvenem polju. Moskva ustanovi baje tega dne Tolstoju na čast veliko ljudsko šolo. Priprave za to velikansko slavnost se že sedaj vrše.

(Slovani v Avstriji.) Po najnovejših statističnih izveštjih je v Cislitvaniji Slovanov 15.320.000 (60-1%), in sicer Čehov 5.940.000 (23-3%), Poljakov 4.080.000 (15-8%), Malorusov 3.370.000 (13-2%), Slovencev 1.270.000 (5%), Srbov in Hrvatov 710.000 (2-8%).

(Statistika avstrijskih vseučilišč.) V zimskem tečaju letošnjega šolskega leta bilo je do 31. dec. mes. 1897 vpisanih na osmerih vseučiliških tostranske državne polovice 16.995 rednih in

izvenrednih slušateljev in sicer 274 več ko lani ob istem času. — Od teh je bilo 1200 bogoslovcev, 8335 pravdnikov, 4316 medicincev in 2544 filozofov. — Dunajsko vseučilišče je štelo 6534, ono v Inostu 1008, v Gradcu 1739, v Pragi (češko) 2839, nemško pa 1321, v Lvovu 1726, v Krakovem 1443 in v Černovicah 385 slušateljev. — Na vseh teh vseučiliščih je letos v primeru z lanskim letom več slušateljev, le dunajsko in praško nemško šteje jih manj ko lani, na vseh teh vseučiliščih pa je število medicincev od leta do leta manjše.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Anton Weixl, podučitelj na Muti imenovan je nadučiteljem na nemškeji šoli v Vitanju; bivša podučiteljica v Ščavniški dolini, gospodična Marija Selischeg, dobila je enako službo na slovenski ljudski šoli v Laškem; podučitelj v Slov. Bistrici gospod Martin Vodenik pride na enako mesto v Poličane; gospodična Romana Osana, podučiteljica, sedaj v Črešnjevcih pa v Laporje. Stalno ste nameščeni v svojih službah podučiteljici gospodični: Elizabeta Valenko v Spodnji Polskavi, Marija Garbeis pa pri Sv. Križu tik Slatine. — Kot suplenta opravljata podučiteljske službe vpokojena učitelja in sicer gospoda: Ivan Kranjc pri Sv. Antonu v Slov. goricah, Anton Šebat pa v Črešnjevcih.

Prav veselo allelujo! želimo vsem našim vrlim sotrudnikom, podpornikom in prijateljem.

Štev. 226, II.

Natečaj.

(Mesto podučiteljice.)

Na štirirazredni dekliški šoli v Slovenski Bistrici se ima do prihodnjega zimskega tečaja umestiti definitivna služba druge podučiteljice.

Prosilke za to mesto, za katero se plač je letna plača po II. plačilnem razredu, naj vložijo svoje prošnje s spričevalom zreloizpita in učne usposobljenosti opremljene predpisanim potem pri krajnem šolskem svetu v Slovenji-Bistrici do 30. aprila mes. 1898. l. Tudi morajo biti usposobljene v nemščini in slovenščini kot učenih jezikih.

Okr. šolski svet Slovenjebistriški, dne 31. marca meseca 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 471. Razpis službe učitelja-voditelja.

Na novo ustanovljeni enorazrednici Naraple, (III. plač. vrsta in stanovanje v novem šol. poslopju) je namestiti služba učitelja in šolskega voditelja.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva ter usposobljenosti za subsidiarni pouk katoliškega verouka potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 24. aprila mes. 1898. l. pri krajnem šolskem svetu Naraple, pošta Sv. Bolfang pri Črni gori.

Okrajni šolski svet Ptuj, dne 28. marca meseca 1898. l.

Predsednik: Scherer s. r.

Oznanilo.

Izpiti sposobnosti poučevanja na splošnih ljudskih in meščanskih šolah se bodo začeli pri podpisani komisiji v letošnjem pomladanskem roku dne 2. majnika mes. t. l. ob 8. uri zjutraj.*

Po predpisu opremljene prošnje dopusta k tem izpitom morajo priti predpisanim službenim potem do 30. aprila mes. t. l. k ravnateljstvu izpraševalne komisije.

G. kr. izpraš. komisija za splošne ljudske in za mešč. šole v Mariboru, dne 25. marca mes. 1898.

* Baš istega dne se pričnejo izpiti tudi v Ljubljani. Uredn.

Nov šopek napevov za šolo je:

Štirideset napevov za šolske pesmi
v Koprivnik-Majcenovi „Začetnici“.

Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj.

Cena 25 kr.

Knjižica se naroča — najbolje s pošto nakaznico — pri izdavalstvu v Središču, kateri ima v zalogi tudi „Zabavno knjižnico za mladino“. Sedmi zvezek tega mladinskega zbornika je ravno kar zagledal heli dan. Cena snopiču je 15 kr. ozir. 17 kr. s poštnino vred.

1-8

Vsečina. I. Pouk v realijah-vzgojevalna sila. (Lud. Černej.) (I.) — II. Tri ure v 3. razredu trirazrednice. (Rad. Preindl.) — III. Slovstvo. — IV. Zgodovina ljutomerske šole. (M. Slekovec.) (IV.) — V. Podporno in hranilno društvo učiteljic. (Janja Miklavčič.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in razne vesti. — VIII. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.